Lieta Nr.C31386210
SKC-1145/2016

L Ē M U M S
Rīgā 2016.gada 21.martā

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:
tiesnesis referents A.Keišs
tiesnese A.Vītola
tiesnesis V.Jonikāns
izskatīja rakstveida procesā /pers. A/ blakus sūdzību par Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2015.gada 1.jūlija lēmumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 15.aprīļa spriedumu daļēji apmierināta /pers. B/ prasība pret SIA „Izdevniecība „Dienas bizness"" un /pers. A/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un mantiskās kompensācijas piedziņu.

Par minēto spriedumu /pers. A/ iesniedza kasācijas sūdzību, kurai pievienots pieteikums par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu.

[2] Ar Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2015.gada 1.jūlija lēmumu /pers. A/ pieteikums par nokavētā kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa atjaunošanu noraidīts.

Lēmumā norādīti šādi argumenti.

[2.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 454.pantam kasācijas sūdzību var iesniegt 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas. Ja pasludināts saīsināts spriedums, pārsūdzēšanas termiņu skaita no datuma, kuru tiesa paziņojusi pilna sprieduma sastādīšanai.

Konkrētajā gadījumā kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņš izbeidzās 2015.gada 29.maijā, jo apgabaltiesas noteiktais pilna sprieduma sastādīšanas datums bija 29.aprīlis.

/pers. A/ kasācijas sūdzību sakaru iestādē nodeva 2015.gada 12.jūnijā, tādējādi pieļaujot procesuālā termiņa nokavējumu.

[2.2] Tiesneša ieskatā pieteikumā norādītais nokavēšanas iemesls, proti, /pers. A/ bērna saslimšana 2015.gada 22.maijā un atveseļošanās process, kas turpinājās līdz 3.jūnijam, nevar kalpot par objektīvu attaisnojumu kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa nokavējumam, jo Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 15.aprīļa sprieduma pārsūdzēšanas termiņš sākās jau 29.aprīlī. Tātad laika posmā no 2015.gada 29.aprīļa līdz 22.maijam, tas ir, līdz bērna saslimšanai nepastāvēja šķēršļi kasācijas sūdzības sagatavošanai un iesniegšanai.

[3] Par šo lēmumu /pers. A/ iesniedza blakus sūdzību, kurā lūdza pārsūdzēto lēmumu atcelt.

Blakus sūdzībā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Apelācijas instances tiesas tiesnesis nepamatoti ierobežoja atbildētājai tiesības sagatavot un iesniegt kasācijas sūdzību likumā noteiktajā 30 dienu termiņā, norādot, ka minēto procesuālo darbību bija iespējams izdarīt vēl pirms bērna saslimšanas.

[3.2] Tāpat tiesnesis neņēma vērā apstākli, ka nepilnu gadu vecu slimu bērnu nevar atstāt bez uzraudzības, līdz ar to minētais apstāklis bija atzīstams par attaisnojošu, jo tas liedza atbildētājai gan sagatavot, gan arī savlaicīgi iesniegt kasācijas sūdzību tiesā jeb nodot to sakaru iestādē.

Motīvu daļa

[4] Apsvēris blakus sūdzībā norādītos argumentus un pārbaudījis tai pievienotos dokumentus, Civillietu departaments atzīst, ka pārsūdzētais tiesneša lēmums atceļams un jautājums par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu izlemjams pēc būtības.

[4.1] Civilprocesa likuma 46. un 49.pants noteic, ka procesuālās darbības izpildāmas likumā noteiktajos termiņos un tiesības izpildīt procesuālās darbības zūd ar likuma vai tiesas noteiktā termiņa izbeigšanos.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 454.panta pirmajai daļai termiņš kasācijas sūdzības iesniegšanai ir 30 dienas no sprieduma pasludināšanas dienas. Saskaņā ar šā panta otro daļu, ja pasludināts saīsinātais spriedums, pārsūdzēšanas termiņu skaita no datuma, kuru tiesa paziņojusi pilna sprieduma sastādīšanai (199.pants).

No Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 15.aprīļa tiesas sēdes protokola redzams, ka tiesa par pilna sprieduma sastādīšanas datumu noteica 2015.gada 29.aprīli, tādējādi saskaņā ar Civilprocesa likuma 454.panta otro daļu kasācijas sūdzības iesniegšanas termiņa pēdējā diena bija 29.maijs.

/pers. A/ kasācijas sūdzību sakaru iestādē nodeva 2015.gada 12.jūnijā, tādējādi pieļaujot procesuālā termiņa nokavējumu.

[4.2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 51.panta pirmajai daļai nokavētos procesuālos termiņus pēc lietas dalībnieka pieteikuma atjauno tiesa, ja tā atzīst nokavēšanas iemeslus par attaisnojošiem.

Tiesību doktrīnā izteikts viedoklis, ka: „Tiesa (tiesnesis), izskatījusi pieteikumu pēc būtības, atjauno termiņu, ja nokavējums iestājies attaisnojošu iemeslu dēļ. Tātad tiesai pēc lietas dalībnieka lūguma ir pienākums (bet nevis tiesības) atjaunot nokavēto termiņu, ja nokavējums ir attaisnojams" (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa) Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016., 191.lpp.*).

Apelācijas instances tiesas tiesnesis pamatoti norādījis, ka nokavētā procesuālā termiņa atjaunošana ir izņēmuma gadījums, kad pastāv vērā ņemami īpaši apstākļi, kas procesa dalībniekiem lieguši izmantot tiesības veikt procesuālas darbības likumā noteiktajos termiņos.

Vienlaikus Civillietu departaments atzīst, ka pieteikumā norādītais nokavējuma iemesls, kas atbildētājai liedza likumā noteiktajā termiņā izpildīt procesuālo darbību, tas ir sastādīt un iesniegt kasācijas sūdzību, ir atzīstams par attaisnojošu.

[4.3] /pers. A/ lūgumu par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu pamatojusi ar apstākli, ka 2015.gada 22.maijā saslima bērns, kura atveseļošanās process turpinājās līdz 3.jūnijam, kas liedza atbildētājai likumā noteiktajā 30 dienu termiņā sagatavot un iesniegt kasācijas sūdzību. Ar pieteikumam pievienoto izrakstu no pacienta medicīnas kartes apstiprinās, ka /pers. A/ desmit mēnešus vecā meita /pers. C/ no 2015.gada 22.maija līdz 3.jūnijam ir slimojusi.

Civillietu departamenta ieskatā nav apšaubāms arguments, ka bērna saslimšana ar visām no tā izrietošajām turpmākajām sekām varēja radīt atbildētājai šķēršļus kasācijas sūdzības savlaicīgai sagatavošanai un iesniegšanai, līdz ar to nokavējuma iemesls atzīstams par attaisnojošu.

[5] Rezumējot izklāstīto, Civillietu departaments atzīst, ka pārsūdzētais tiesneša lēmums atceļams.

[6] Atceļot lēmumu, ir piemērojams Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 3.punkts, proti, jautājums par nokavētā procesuālā termiņa atjaunošanu izlemjams pēc būtības, nenododot to apelācijas instances tiesai jaunai izskatīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 3.punktu, Augstākās tiesas Civillietu departaments

n o l ē m a

Atcelt Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2015.gada 1.jūlija lēmumu pilnīgi.
Atjaunot /pers. A/ nokavēto procesuālo termiņu un atļaut iesniegt kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas 2015.gada 15.aprīļa spriedumu.
Nosūtīt lietu Rīgas apgabaltiesai Civilprocesa likuma 460.pantā norādīto darbību izpildei.
Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis	A.Keišs
Tiesnese	A.Vītola
Tiesnesis	V.Jonikāns